

Министерство образования Республики Беларусь

Учреждение образования
«Белорусский государственный педагогический университет
имени Максима Танка»

ВСЕМИРНАЯ ИСТОРИЯ

Часть 2

Базовые учебные программы

по специальностям

П 02 01 00 – «История и иностранный язык»,

П 02 01 08 – «История и социально-политические дисциплины»

Минск 2002

УДК 930.8(075.8)
ББК 63.3(0)я73
В848

Печатается по решению редакционно-издательского совета БГПУ

Новая и новейшая история стран Европы и Америки. Составители: А. П. Вахнина, кандидат исторических наук, доцент; П. А. Тулик, кандидат исторических наук, доцент; Р. А. Чикалов, кандидат исторических наук, доцент; Т. Л. Шестакова, кандидат исторических наук, доцент; И. В. Варивончик, кандидат исторических наук, доцент. Рецензенты: В. С. Кошелев, доктор исторических наук, профессор; В. М. Фомин, доктор исторических наук, профессор

Новая и новейшая история стран Азии и Африки. Составители: Г. А. Космач, доктор исторических наук, профессор; В. В. Куницкий, кандидат исторических наук, доцент. Рецензенты: В. С. Кошелев, доктор исторических наук, профессор; А. П. Житко, кандидат исторических наук, доцент

Новая и новейшая история стран Латинской Америки. Составитель: Н. Г. Кошелева, старший преподаватель. Рецензенты: В. С. Кошелев, доктор исторических наук, профессор; В. М. Фомин, доктор исторических наук, профессор

Историография новой и новейшей истории стран Запада. Составители: Г. А. Космач, доктор исторических наук, профессор; Р. А. Чикалов, кандидат исторических наук, доцент. Рецензенты: В. С. Кошелев, доктор исторических наук, профессор; А. П. Житко, кандидат исторических наук, доцент

Рекомендованы в качестве базовых учебных программ:

кафедрой всеобщей истории
(протокол № 7 от 26.04.01);

советом исторического факультета
(протокол № 9 от 24.05.01);

советом университета
(протокол № 7 от 10.05.01)

В848 **Всемирная история:** Базовая учеб. прогр. / Сост. колл. авт. — Мн.: БГПУ, 2002. — Ч. 2. — 142 с.

Адресуется студентам исторического факультета Белорусского государственного педагогического университета имени Максима Танка.

УДК 930.8(075.8)
ББК 63.3(0)я73

© Составление. Коллектив авторов, 2002
© УИЦ БГПУ, 2002

НОВАЯ И НОВЕЙШАЯ ИСТОРИЯ СТРАН ЕВРОПЫ И АМЕРИКИ

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Программа курса исходит из современных представлений, согласно которым начало Новой истории связано с Великими географическими открытиями и Реформацией XVI в., а завершение — с окончанием первой мировой войны. В хронологических границах этого этапа мировой истории вычленились три крупных периода: раннее Новое время, охватывающее события до начала Английской буржуазной революции XVII в.; первый период Новой истории, завершающим рубежом которого являются Французская буржуазная революция конца XVI в. и эпоха Наполеона I; второй период, или позднее Новое время, содержание которого составляют события XIX — начала XX вв. (1815—1918 гг.).

Указанная периодизация вытекает из самой логики исторического развития. Английская XVII в. и Французская XVIII в. буржуазные революции подвели итоги предшествующим им этапам генезиса, развития и утверждения капитализма с соответствующими ему формами политического устройства общества. Крах империи Наполеона I привел к кардинальному изменению европейской политической системы, нашедшему международно-правовое оформление в решениях Венского конгресса 1814—1815 гг. В свою очередь, первая мировая война привела к социально-политическим переменам глобального масштаба, что делает ее естественным рубежом, разделяющим Новую и Новейшую историю.

Цель курса — изучение студентами всемирной истории цивилизаций новейшего времени как одного из важнейших компонентов подготовки квалифицированного историка-педагога и историка-исследователя.

Задачи курса — формирование научных представлений об социально-политической истории ведущих стран Западной Европы и США; освещение главных проблем и глобальных вопросов в истории человечества после первой мировой войны; раскрытие духовных основ цивилизаций современного мира; показ роли человеческого фактора и личности в истории; изучение культуры и образа жизни различных народов.

В данной учебной программе отражены как формационный, так и элементы цивилизационного и геополитического подходов к изучению исторического процесса.

НАВЕЙШАЯ ГІСТОРЫЯ АЗІІ І АФРЫКІ

УСХОДНІЯ ЦЫВІЛІЗАЦЫІ ў 1918—1945 гг.

Кітай у міжваенны час

Палітычнае і сацыяльна-эканамічнае становішча Кітая ў пачатку навейшага часу. 1918—1923 гг.

Сацыяльна-эканамічнае развіццё. Палітычная падбудова. Мілітарызцкія клікі. Рашэнні Парыжскай і Вашынгтонскай канферэнцый аб Кітаі. Палітыка Савецкай Расіі ў Кітаі.

«Рух 4 мая». Узнаўленне Гаміньдана. Дзейнасць Сунь-Ятсена ў 1918—1923 гг. Распаўсюджванне сацыялістычных і марксісцка-ленінскіх ідэй. Роль Камінтэрна ў стварэнні кампартыі Кітая. Утварэнне КПК. Рабочы рух. Сялянскія саюзы.

Духоўнае жыццё кітайскага грамадства ў пачатку навейшага часу.

Роля канфуцыянства ў нацыянальнай і духоўнай кансалідацыі кітайскай цывілізацыі. Кітайскі нацыяналізм. Кітайцэнтрызм і кансерватызм. Барацьба супраць уздзеяння заходняй цывілізацыі.

Рух за новую культуру. Развіццё новай літаратуры і рэформы мовы. Лу Сінь. Чэнь Дусю. Лі Дачжао. Народніцкі рух. Вучэнне Сунь-Ятсена. Анархізм. Ідэйны ўплыў Захаду.

Развіццё навукі і адукацыі. Літаратурная рэвалюцыя. Крытычны рэалізм. Лу Сінь. Мао Дунь. Рамантызм. Го Мажао. Новыя з'явы ў развіцці тэатра і кіно. Выяўленчае мастацтва.

Кітайская рэвалюцыя 1925—1928 гг.

Перадумовы рэвалюцыі. Рабочы рух. Іюльскі з'езд Гаміньдана. Тры новыя прынцыпы Сунь-Ятсена. Саюз КПК і Гаміньдана. Фарміраванне адзінага антыімперыялістычнага фронту. Роля СССР і Камінтэрна ў ўмацаванні рэвалюцыйнай базы на поўдні Кітая. «Завяшчанне» Сунь-Ятсена. Пачатак рэвалюцыі. «Рух 30 мая» 1925 г. Шанхайская і Ганконгкантонская стачкі. Умацаванне гуанчжоўскага ўрада. Выступленне Чан Кайшы супраць КПК у сакавіку 1926 г. Паўночны паход НРА. Роля

савецкіх саветнікаў і Камінтэрна. Паўстанне Шанхайскіх рабочых. Разрыв Чан Кайшы з КПК і СССР у красавіку 1927 г. Раскол у Гаміньдане. Спыненне саюзу паміж КПК і левым крылом Гаміньдана летам 1927 г. Кантонская камуна. Завяршэнне паўночнага паходу НРА. Вынікі і ўрокі рэвалюцыі.

Кітай пад уладай Гаміньдана 1928—1939 гг.

Аб'яднанне краіны на чале з Гаміньданам. Унутрыпартыйныя і рэгіянальныя групоўкі. Ідэалогія Гаміньдана. Унутраная і знешняя палітыка Чан Кайшы. Дзяржкапіталізм. Уплыў эканамічнага крызісу на Кітаі.

Барацьба Гаміньдана з КПК. Ваенныя паходы Чан Кайшы. Утварэнне Кітайскай Савецкай Рэспублікі. Камінтэрн і КПК у 1929—1935 гг. Паражэнне КПК на Поўдні Кітая. Перабазіроўка Чырвонай Арміі на Паўночны Запад. Раскол у кіраўніцтве КПК.

Акупацыя часткі тэрыторыі Кітая Японіяй. Шанхайскія падзеі. Пад'ём антыяпонскага руху. Сіянскі інцыдэнт. Стварэнне адзінага нацыянальнага антыяпонскага фронту. Дапамога СССР Кітаю. Ваенныя дзеянні ў 1938—1939 гг.

Духоўнае жыццё гаміньданаўскага Кітая.

Рэаканфуцыянства. Развіццё суньятсенізму. Дай Цзітао. Чан Кайшы. Распаўсюджванне марксісцка-ленінскіх ідэй.

Нацыянальная літаратура. Рэалістычны напрамак. Творчасць Лу Сіня, Мао Дуна і Цюй Цюбо.

Тэатр сіцюй. Мэй Ланьфан. Ліга левых тэатральных дзеячоў. «Размоўная драма». Гуковае кіно. Левае кіно. «Фільмы супраціўлення». «Мягкае кіно».

Выяўленчае мастацтва. Майстры гохуа. Рэалізм. Сюй Бэйхун. Новая гравюра. Ліга левых мастакоў.

Сістэма адукацыі ў гаміньданаўскім Кітаі і ў Цэнтральным савецкім раёне.

Матэрыяльная культура кітайцаў. Традыцыі і навацыі ў кітайскім вобразе жыцця.

Індыя ў 1918—1939 гг.

Палітычнае становішча ў Індыі паміж дзвума сусветнымі войнамі.

Палітычная надбудова. Расстаноўка сіл у нацыянальным кангрэсе пасля першай сусветнай вайны. Палітычная дзейнасць Гандзі. Сацьяграхі. Халіфацкі рух. Палітыка брытанскіх каланіяльных улад.